

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท” ในครั้งนี้ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเชิงปริมาณมาสนับสนุนด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมกรรับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

3.1 การเลือกพื้นที่ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ 6 พื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชัยนาท โดยเป็นพื้นที่เดียวกันกับการวิจัยในบริบทอื่นๆ ภายใต้แผนการวิจัยร่วมของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ดังมีรายละเอียด 6 พื้นที่ คือ

- 1) ตำบลธรรมมูล อำเภอเมือง
- 2) ตำบลเขาท่าพระ อำเภอเมือง
- 3) ตำบลชัยนาท อำเภอเมือง
- 4) ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา
- 5) ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา
- 6) ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี
- 7) ตำบลมะขามเฒ่า อำเภอวัดสิงห์

3.2 ประชากรที่ศึกษา เป็นประชากร 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหารและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการตลาดและงานประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท จำนวนรวม 10 คน โดยสัมภาษณ์หัวหน้าสำนักงานจังหวัดและเจ้าหน้าที่นโยบายและแผนจังหวัดชัยนาท ประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยนาท ผู้อำนวยการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี (ดูแลพื้นที่ 3 จังหวัด สุพรรณบุรี ชัยนาท อ่างทอง) ผู้อำนวยการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาท นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากผู้บริหารระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมจังหวัด รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยนาท

กลุ่มที่ 2 คือ ตัวแทนองค์กรภาคเอกชน ได้แก่ องค์กรและสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลากหลายประเภทของการบริการ จำนวน 20 คน โดยงานวิจัยนี้ได้สัมภาษณ์นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว ตัวแทนหอการค้าจังหวัด ประธานชมรมธุรกิจ โรงแรม และพนักงาน

โรงแรม ประธานชมรมธุรกิจผู้อำนวยการมูลนิธิบูรณะชนบทในฐานะตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนชมรมร้านอาหารและผู้ประกอบการร้านอาหาร โดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และสัมภาษณ์โดยตรง จำนวน 13 ร้านในพื้นที่ 2 อำเภอ รวมทั้งสัมภาษณ์ตัวแทนสื่อมวลชน โดยสัมภาษณ์ผู้จัดรายการวิทยุร่วมด้วยช่วยกันจังหวัดชัยนาท ตัวแทนหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่ประจำอยู่ในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์มติชนและตัวแทนสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดชัยนาท ตัวแทนพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นวัด โบราณ ได้แก่ วัดพระบรมธาตุวรมหาวิหาร วัดธรรมมูล วัดหัวตะพาน วัดพระแก้ว วัดสองพี่น้อง

กลุ่มที่ 3 คือ ตัวแทนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองกิจการบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท ปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบลหนองน้อย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้อยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 4 คือ ตัวแทนประชาชนและชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ประธานประชาคมจังหวัดชัยนาท และสมาชิกประชาคมจังหวัดชัยนาท จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 5 คือ นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้ที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ทั้งที่เป็นผู้ที่อยู่ในจังหวัดและมาจากภายนอก จำนวนรวม 208 คน เป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดจำนวน 71 คน นักท่องเที่ยวภายนอกจังหวัดจำนวน 137 คน โดยนักท่องเที่ยวภายนอกจังหวัดแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ นักท่องเที่ยวทั่วไปที่มาในช่วงเทศกาลงานหุ่นฟางนกจำนวน 57 คน และนักท่องเที่ยวที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมซึ่งถือเป็นนักท่องเที่ยวจากภายนอกเช่นกัน จำนวน 80 คน เดินทางไปสังเกตการณ์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่งานวิจัยถึง 2 ครั้งเพื่อทัศนศึกษา ร่วมเรียนรู้และมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มวิจัยเชิงปฏิบัติการในการท่องเที่ยวศึกษาอุทยานจังหวัดชัยนาท โดยร่วมสังเกตศักยภาพและจุดอ่อนของการท่องเที่ยว และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามบางส่วน

3.3 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และตรวจสอบข้อมูลวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถามเพื่อตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. ข้อคำถามที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือวิจัย มี 2 ประเภท คำถามแบบปลายเปิด ซึ่งมีทั้งให้เลือกตอบ มีทั้งคำถามที่เป็นการประเมินค่า (Rating Scale) ตามตัวแปร ได้ประเด็นปัญหาที่กำหนดไว้ และคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างเสรี และสร้างเครื่องมือวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่านแล้ว นำความเห็นของท่านมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันในพื้นที่ของอำเภอจังหวัดชัยนาท พร้อมทั้งนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นข้อมูลวิจัยที่มีคุณภาพ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สื่อประชาสัมพันธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ปัญหาการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวประสบในจังหวัดชัยนาท

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และทำการเก็บรวบรวมภาคสนาม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1) ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือพร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับทางด้านวิชาการ และดำเนินการเก็บข้อมูล

2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกแล้วที่ระบุไว้ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้ได้นำร่างสรุปผลการวิจัยนำเสนอเพื่อหาหรือผู้ทรงวุฒิในจังหวัดเป็นรายบุคคล ควบคู่กับการเสนอกับการนำเสนอในที่ประชุม เพื่อนำข้อเสนอมาปรับปรุงรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3) การเก็บข้อมูลจากการสนทนา เป็นกลุ่ม (Focus Group) โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 8-10 คน และจัดเวทีระดมความคิด โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทเข้าร่วม จำนวน 6 ครั้ง

ครั้งที่ 1 การประชุมระดมความคิดในประเด็น วิเคราะห์สถานะการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท ศักยภาพและจุดอ่อนเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยแบบมีส่วนร่วม ผู้เข้าร่วมคือตัวแทนภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวนผู้เข้าร่วม 50 คน ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดชัยนาท

ครั้งที่ 2 การเสวนากลุ่มวิเคราะห์แผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทดำเนินการที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้เข้าร่วม คือ นายกและรองนายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร ประธานชมรมธุรกิจร้านอาหาร ประธานชมรมธุรกิจโรงแรม ตัวแทนแหล่งเรียนรู้ทางการท่องเที่ยว เช่น สวนผึ้งธรรมชาติ และตัวแทนสื่อมวลชน เช่น ตัวแทนวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดชัยนาท นักข่าวหนังสือพิมพ์มติชน ในจังหวัดชัยนาท จำนวนผู้เข้าร่วม 14 คน

ครั้งที่ 3 จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจำนวน 80 คน ในฐานะนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลอง ซึ่งไม่เคยไปชัยนาทมาก่อน ไปทัศนศึกษาในพื้นที่ และรับฟังข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท จากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว ประธานชมรมร้านอาหาร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้อย ประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อนำไปฝึกทักษะในการวางแผนประชาสัมพันธ์ตามโจทย์ที่ได้รับจากความต้องการของแก่นำในพื้นที่ โดยได้รับความรู้ทั้งด้านจุดแข็ง จุดอ่อนและแนวในการพัฒนาของสวนนกชัยนาท สถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท โดยมีผู้เข้าร่วมคือนักศึกษา อาจารย์ และวิทยากรในพื้นที่

ครั้งที่ 4 เวทีเรียนรู้และพัฒนากลยุทธ์และการวางแผนประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวชัยนาท ผู้เข้าร่วมท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท ณ ศูนย์การเรียนรู้มูลนิธิบูรณะชนบท ผู้เข้าร่วมได้แก่อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยจันทรเกษม ตัวแทนภาครัฐท้องถิ่นจังหวัดผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดชัยนาท ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนภาคธุรกิจเอกชน ตัวแทนสื่อมวลชน และผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้มูลนิธิบูรณะชนบทจังหวัดชัยนาท จำนวนรวมรวม 90 คน หลังจากการจัดครั้งที่ 3 เป็นเวลา 2 เดือน

ครั้งที่ 5 ผู้วิจัยและคณะเข้าร่วมการประชุมก่อตั้งประชาคมจังหวัดเพื่อ ณ โรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้แจ้งความเป็นมา วัตถุประสงค์ของงานวิจัยและเสนอประเด็นการท่องเที่ยวรวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมและใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยตัวแทนผู้นำด้านการเกษตร ด้านผู้สูงอายุตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน (สสส. / พอช.) ข้าราชการเกษียณสายสาธารณสุข และด้านการศึกษาและแก่นำชุมชนอื่นๆ จำนวนรวม 17 คน

ครั้งที่ 6 ผู้วิจัยและคณะนำเสนอร่างสรุปผลวิจัยเผยแพร่แก่ตัวแทน ภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน จังหวัดชัยนาทในการประชุมเผยแพร่งานวิจัยต่อสาธารณะ ณ ห้องประชุมวิทยาเขต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจังหวัดชัยนาท จัดโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยจันทรเกษม เพื่อรับข้อเสนอแนะนำมาปรับแก้ไขให้รายงานการวิจัยมีความสมบูรณ์ขึ้น และเพื่อให้ตัวแทนภาครัฐ เอกชน ตลอดจนชุมชนนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

3.5 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภาคเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection)

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร (Document Data Collection) คณะวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ แผนการตลาดและการวางแผนประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านการตลาดและสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับการท่องเที่ยว

จังหวัดชัยนาท รวมถึงสื่อเว็บไซต์และระบบฐานข้อมูลประชาสัมพันธุ์ โดยศึกษาแผนการตลาดที่จังหวัดชัยนาทได้ให้บริษัทเอกชนดำเนินการจัดทำแผนการตลาดและกลยุทธ์การตลาด ในปี 2548

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collecting) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตั้งประเด็นในแบบสัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ให้ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้ และใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยวและแกนนำประชาคม โดยแนวทางหลักของงานวิจัยยังคงเป็นเชิงคุณภาพ การสำรวจเชิงปริมาณทำเพียงเพื่อเสริมให้ข้อมูลมีความแม่นยำเพิ่มขึ้น การเก็บข้อมูลจัดทำในช่วงเทศกาลหุ่นฟางนก ซึ่งมีนักท่องเที่ยวหลากหลายจากภายในและภายนอกจังหวัด จำนวน 128 ชุด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เกษมไม่ได้ร่วมตอบแบบสอบถาม แต่ใช้การสังเกตและร่วมวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์และประมวลข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเชิงลึก ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยแยกออกตามประเด็นปัญหาที่กำหนดไว้ และสรุปในภาพรวม รวมทั้งทำการสังเคราะห์ในประเด็นที่สำคัญๆ เป็นรายบุคคล โดยใช้หลักตรรกะวิทยาในการอธิบาย

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้นำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อค้นหาคำสำคัญต่างๆ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ แล้วทำการแปลผลตามความเป็นจริง